

Keresztút

Már a kapuban álltunk, amikor Anzelm testvér a kezembe nyomott néhány papírlapot. *Dolgozatok. Arra kértem a gyerekeket, írják le, mire gondolnak a diákkápolnában. Érdekes.* Az utolsó szó hangsúlya furcsán fölfelé kunkorodott, *nem akarlak befolyásolni*, valami ilyesmit jelentett az elharapott szó, a szigorú-okos, zárt mosoly. Szemüvegén megcsillant a fény, aztán villanásnyi szünet után mégis folytatta: *Nagyon érdekes.*

Előző este arról beszélgettünk: mi a feladata Pannonhalmán a kapus testvérnek, aki fogadja a kolostorba érkezőket, útjára indítja a távozókat. Kötekedtem: kapus testvér helyett egyenruhás biztonsági őr és kedélyes, középkorú portásnő álldogál a bejáratnál, akik udvariasan, de nagyon határozottan tessékellik vissza a hivatlan látogatót. A bencés *Regulában* a kapus testvér feladatairól olvashatunk, a mai élet biztonsági őrt és portásnőt állított a monostor bejáratához.

De most Anzelm áll mellettem, az én életemben ő most *kapus* testvér, hisz a monostor kapujában a kezembe nyomott írásokkal búcsúztat, szellemi-lelki táplálékkal indít utamra.

Arra kértem a diákokat – tizedikesek, tizenhat évesek –, hogy szabadon, ami eszükbe jut, vessék papírra. Nemrég szenteltük fel a diákkápolnát. Egy régi mosdóból és bálóteremből alakítottuk ki. Váli Dezső nagyon mai Keresztút-képeit helyeztük el a hátsó falon, az oltárkép üvegfal, a corpus fekete ébenfa, mögötte nincs kereszt. És a kápolnába egészen alkonyatig besüt a nap...

Délelőtt hosszú időt töltöttem a kápolnában. Állodgáltam Váli Dezső újságpapírra festett Stációi előtt, azon merengtem: a megsárgult újságpapírra tussal rajzolt furcsa piktogramok, az Evangélium szóhasználatát tudatosan mellőző képaláírások – *Simon segít, Veronika, Felszögelek, Halál és győzelem, Botorkálás a balottal* – a ma fiataljaiban mit idéznek fel?

Valaha, évszázadokkal ezelőtt az emberek, gazdagok, szegények, műveltek, tudatlanok, ha Húsvét előtt vagy bármikor végighaladtak a templom árkádjai alatt a Keresztút előtt, az áhi-

tat-illatú homályban, *látták* a történetet. Ma, ha Váli Dezső napsütötte képeit nézik, el kell *képzelnük* Jézus útját a kereszttel, szenvedését a keresztben.

Kezemből papírlapok, irkafirkák, ákombákomok. Diákok gondolatai.

„A szimbolikus képek egy megsárgult újságpapírra vannak festve. Az első végigjárásra az tűnik fel, hogy az utolsó kivételével az összesnél az újságpapír fejjel lefelé van, míg a lezáró stációnál, a sírbatételnél meg van fordítva a rendes állásba. A festett ábrák nagyon szimbolikusak, csak hosszabb-rövidebb gondolkodás után lehet rájönni, hogy valójában mit is szimbolizálnak.”

Ez a fiú talán kiváló matematikus lesz, közgazdász, mérnök... Érteni akarja Jézus történetét, nem érezni...

„Vajon tényleg melegebb van itt, vagy csak a barna szín miatt tűnik melegebbnek? De jó itt ülni. Szívesen elaludnék itt, Isten lába előtt.”

Szeretném látni ennek a fiúnak a szemét. Lusta álmodozó? Titkokat megsejtő poéta?

„Mindenképpen fontos hely a diákkápolna. Már a neve is elárulja, hogy ez nem egy „szokványos, dohos szagú kis templomocská”, ahol az ember fázik, ha bemegy, nem is a barokkos, fényűző díszekkel ékesített hatalmas templom, hanem a mi kápolnánk, életünk szerves része.” Egy okos-boldog kamasz fölénye. Legyint a *szokványos* kis kápolnákra, a *barokkos* templomokra... mert ez a kápolna a *miénk*. És arra gondol (álmodik? imádkozik?), hogy tíz év múlva, húsz év múlva domboldalon épült barátságos háza lesz, előtte kert, nagy fenyőfák, a szobákban gyerekzsivaj, s maga teremtette otthonában a keményített fehér abrosszal terített asztal mellett ül reggel a család, vajjas kenyérré méz csorog, csörömpölnek a poharak, kanalak, barátságosan tiktakol a falióra... otthon, az *enyém*...

„A diákkápolna sziget. Mint ahogy a viharba került hajó egy szigetnek, úgy örülhetünk mi is a hétköznapi életben elfásult, viharba került lelkünk szigetének. Itt megállhatunk, megfedkezhetünk az időről, a tanórák izzadságszagáról, napi gondjainkról, és csak lelkünk gyógyításával foglalkozhatunk. Itt egyedül lehetünk Istennel, egy barátságos, otthonos szobában találkozom Vele, és ő beszélget Velem, és meggyógyít.”

Szeretnék biztos lenni abban: ez a fiú boldog ember lesz. Harcol, elbukik, megütik, visszaüt, megbánja, újrakezdi... és amikor szeretné, amikor szüksége lesz rá, *beszélgetni* fog vele az Isten.

„... Mit? Nem, nem sietek, illetve mért, mi kell? A miséről? Én? Neked? Most csak úgy? Ja érttem... meditáció holnapra... aha, tudom, Anzelm mindig ilyeneket szokott feladni. Tiszta baromság... Na, mondd, mi kell? A miséről? Mármint az itteniről? Háát, a mise. Kezdődik stúdium után, tart fél 1-ig. Egy óra kábé. Elég hosszú. Prédikáció, miegymás. Hogy nekem mit jelent? Hát figyelj... Elég unalmas, öltönybe vágod magad, meleg van stb. Nem baj, utána jó az ebéd. De különben...”

A dolgozat végén megjegyzés zárójelben: *Képzelt interjú egy pannonbalmi diákkal*. Tehát ez a fiú nem azt írja le, amit ő gondol, hanem azt, amit szerinte gondol (gondolhat) valaki diáktársai közül. Lehet, hogy ő is így gondolja. Lehet, hogy rejtőzködni már megtanult. Lehet: írónak készül, fantáziájának határait próbálgatja; repülni már tud, az irányzékkal még baj van. Tizenhat éves.

„Diákkápolnánk nem tartozik a megszokott felépítésű kápolnák közé. Magán viseli az iskola szögletes, szigorú formáját, de az üveg oltárkép, a keresztút, a feszület szent és békés hangulatot ad a fehér falaknak, a kápolna egyszerűségében rejülő szépsége pedig sokunkat megragad. S ha a misére vagy elmélkedésre néha-néha be is halatszik egy-egy hangfoszlány a kollégium eleven és zajos életéből, a bent ülő, imádkozó rádöbbenhet, hogy a kápolna nem elkülönít, hanem összeköt két világot.”

Irigylésre méltó, okos hétköznapi józanság. Még csak tizenhat éves, de már tudja: a világ szögletes is, szép is, s az ember akkor boldogulhat, ha okosan együtt tud élni a szögletekkel is, a szépséggel is.

„Egy hajó. Csak most veszem észre. Ahol székek vannak, a fehér alapon, egy kis hajó alaprajzára hasonlít. Az orrában pedig Krisztus navigálja kis hajóját. És mi is itt ülünk a hajón, mármint ha leülünk a »padokra«. Elképzelem, ahogy a víz hátán himbálódzom, és álomba ringatódom.”

Mégsem lusta álmodozó ez a fiú. Talán hajókat fog tervezni, sokemeletes tengerjárókat vagy

múltat idéző, kétárbocos büszke fregattokat, vitorlásokat a Balatonon... Nem lesz soha kapitány. De gyönyörű utazásokról fog álmodozni, örülni fog a reggelek ízének, és mindig lesz társa, aki megfogja a kezét.

Most még nem tudja. Most még csak hajónak képzeletben a diákkápolnát, és pillantást sem vet a *Keresztútra*, képzeletben sem akar találkozni az emberi szenvedéssel, csak a hajót látja, amelyet fényzőnben állva Jézus Krisztus navigál.

Magamban gyönyörű utazást kívánok neki. Hogy mindig repüljön vele a hajó!

Állok a monostor kapujában.

Az utolsó dolgozatot olvasom.

„...hányszor »ítél halálra és feszít keresztre az élet«, hányszor esünk el egyszer, kétszer, sokszor keresztünk súlya alatt. Hányszor kényszerítenek minket, hogy ugyanennyiszor felálljunk, és tovább folytassuk utunkat, és ugyanakkor hányszor és hányszor sietnek segítségünkre a nagylelkű Simonok és Veronikák egy-egy gesztussal, jó szóval, mosollyal. Egyszer talán a mindennapok keresztútjainak tudatosabb rálátására szólít bennünket a diákkápolna képsora.”

Vajon mi vár erre a fiúra? Milyen élete, sorsa lesz? Ha elbukik, segíteni fogják? Ha elesik mellette valaki, fölsegíti?

Állok a kapuban.

Anzelm megszorítja a kezem. Mosolyog. *Jó utat!*

A portásnő mosolyog, a biztonsági őr biccent. Kilépek a kapun, ballagok a dombon lefelé. Táskámban papírlapok, tizenhat éves ifjú emberek iskolai dolgozatai. Gondolatok a *Keresztútról*. Kapus testvérem ajándéka. Hamuban sült pogácsa. Útravaló.

Szigethy Gábor